

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๕๕๗๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ทหารือการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน ของนายสมบุรณ์ นุชพันธ์
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดเพชรบุรี ที่ มท ๐๘๕๓.๔/๓๗๐๖ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑

๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๖๔๕๑ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๘๐๑/๐๘๓๒
ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๑

ตามที่จังหวัดเพชรบุรีได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ของนายสมบุรณ์ นุชพันธ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน เนื่องจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้บุคคลดังกล่าวต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งให้จังหวัดเพชรบุรีทราบ ว่า กรณีดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่ยังไม่เคยมีแนวทางปฏิบัติมาก่อน ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาในประเด็นนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้หารือเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้ความเห็น เมื่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วจะแจ้งผลให้ทราบต่อไป นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วมีความเห็นสรุปได้ ดังนี้

๑. ประเด็นที่หนึ่ง การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยห้ามมิให้นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรใดในการดำเนินการตามคำวินิจฉัยเพื่อให้ นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจานต้องพ้นจากตำแหน่ง นั้น เห็นว่า การที่นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ได้ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน ระหว่างวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถรับสมัครได้ แต่เมื่อต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ว่า นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากการดำรงตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน

/และปราบปราม...

และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๓ แห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ และเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ นายเจริญ นกวรรณ ได้ยื่นคัดค้านการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรี ขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศรับรองผลการเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทราบแล้วว่า นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี ซึ่งคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไป โดยถูกต้องตามคำวินิจฉัย ตามนัย มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๑๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน นับแต่วันเลือกตั้งแล้ว แต่เมื่อความปรากฏในภายหลังว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ห้ามมิให้นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ย่อมมีผลทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม และทำให้ประกาศผลการเลือกตั้งที่ได้ประกาศไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีหน้าที่ต้องเพิกถอนประกาศที่ไม่ชอบ และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานที่ว่างลงตามมาตรา ๒๓๖ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบมาตรา ๑๐ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ และมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ฯ ต่อไป อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในเวลาอันสมควรจะด้วยเหตุใดก็ตาม และจะมีผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องรับผิดชอบในทางคดีอาญาหรือไม่ก็ตาม การดำรงตำแหน่งต่อไปของนายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ย่อมเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และถือได้ว่าเป็นการกระทำฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยอันเป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจดำเนินการเพื่อสั่งให้นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ พ้นจากตำแหน่งได้ ตามมาตรา ๙๒ ประกอบกับมาตรา ๖๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อไป

๒. ประเด็นที่สอง กิจการที่นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ได้กระทำไประหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน และการจ่ายเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของนายสมบุรณ์ นุชพันธ์ มีผลใช้บังคับได้หรือไม่ และมีแนวปฏิบัติอย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติ

/สภาตำบล...

สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มิได้กำหนดเรื่องการออกจากตำแหน่งภายหลังการพ้นจากตำแหน่งจะเกิดผลอย่างไร กรณีจึงต้องอาศัยบทกฎหมายที่ใกล้เคียงมาอนุโลมใช้ ซึ่งดูมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดรองรับบรรดาการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งว่า การพ้นจากตำแหน่ง เช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ และมาตรา ๙๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดไว้ว่า การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ภายหลังที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง ดังนั้น แม้ว่านายสมบุรณ์ นุชพันธ์ จะพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานก็ตาม แต่เมื่อในระหว่างนั้น นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ยังคงปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาโดยตลอด การปฏิบัติหน้าที่นั้นจึงไม่ถูกกระทบกระเทือนและมีผลใช้ได้ และการที่นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ได้รับค่าตอบแทนและค่าป่วยการอื่นๆ อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการรับไปโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ทางราชการจึงไม่อาจเรียกเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่ได้จ่ายไปคืนได้

รายละเอียดปรากฏตามสำเนาเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

อนึ่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร ใ้บางยาง)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๔

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

เรื่องเสร็จที่ ๖๑๘/๒๕๕๑

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๖๔๕๐ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน ของนายสมบูรณ์ นุชพันธ์ สรุปความได้ว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ตามคำร้องขอของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า นายสมบูรณ์ฯ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรีจึงไม่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้น จากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็น วันที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระ ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนี้ได้ลงประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะ มีคำวินิจฉัย นายสมบูรณ์ฯ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน และเป็นผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐ ต่อมาใน วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ นายเจริญ นกวรรณ ได้ยื่นหนังสือคัดค้านการเข้าดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจานของนายสมบูรณ์ฯ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดเพชรบุรี และในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศ รับรองผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยและมีการร้องคัดค้านแล้ว ทั้งนี้ นายสมบูรณ์ฯ ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจานอยู่จนถึงปัจจุบัน

ในวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ จังหวัดเพชรบุรีได้หารือสำนักงาน ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ช. มีความเห็นว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่านายสมบูรณ์ฯ จึงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพชรบุรี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นั้น การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้ หมายความว่าเฉพาะตำแหน่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติ

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๑/๐๙๓๑ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการกำหนดบุคคลซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเท่านั้น

ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑ จังหวัดเพชรบุรีได้หารือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีความเห็นว่า กรณีนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนกระบวนการดำเนินการเลือกตั้ง ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการวินิจฉัยการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานของนายสมบูรณ์ฯ และจากการตรวจสอบพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว ไม่มีข้อกำหนดใดที่ให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยให้นายสมบูรณ์ฯ พ้นจากการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานได้ หากนายสมบูรณ์ฯ ยังคงดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานอยู่จะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร อีกทั้งกิจการที่นายสมบูรณ์ฯ ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่จะมีผลใช้บังคับได้หรือไม่ และการจ่ายเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของนายสมบูรณ์ฯ มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปรากฏว่านายสมบูรณ์ฯ ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลไปแล้ว การดำเนินการให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็นในเรื่องนี้เป็นสองแนวทาง คือ

๑. แนวทางที่หนึ่ง เห็นว่า กรณีของนายสมบูรณ์ฯ นั้น เมื่อปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ห้ามมิให้นายสมบูรณ์ฯ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นวันก่อนวันเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐ และก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ อีกทั้งนายเจริญ นกออน ได้ยื่นหนังสือคัดค้านการเข้าดำรงตำแหน่งของนายสมบูรณ์ฯ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีแล้วก่อนที่จะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีผลผูกพันคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยถูกต้องอันเกี่ยวเนื่องกับคำวินิจฉัยนั้น ตามนัยมาตรา ๒๑๖ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้นายสมบูรณ์ฯ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งจึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรดำเนินการเพิกถอนประกาศดังกล่าวแล้วจัดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานขึ้นใหม่

๒. แนวทางที่สอง เห็นว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ แล้ว ย่อมมีผลให้นายสมบูรณ์ฯ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานนับแต่วันเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐ แต่เมื่อนายสมบูรณ์ฯ ถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายสมบูรณ์ฯ จึงไม่อาจดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงานต่อไปได้ และเมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอพิจารณาวินิจฉัยหรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุนี้จึงเป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

โดยที่ในประเด็นนี้จังหวัดเพชรบุรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องนี้แตกต่างกัน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นก็มีความเห็นเป็นสองแนวทาง ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่าควรจะนำแนวทางที่หนึ่งมาใช้ปฏิบัติในเรื่องนี้ ถูกต้องหรือไม่

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ เงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่นายสมบูรณ์ฯ ได้รับในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงาน นั้น ได้เคยมีความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๖๒/๒๕๕๗ กรณีของนายโชติ ปันวงศ์ก่อ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไร่อ้อย ซึ่งขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไร่อ้อย ตามมาตรา ๔๗ ทวิ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ เพราะเหตุที่ตนมีส่วนได้เสียในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลไร่อ้อยเป็นคู่สัญญาอยู่ก่อนวันเลือกตั้งว่า เนื่องจากนายโชติฯ ได้รับเลือกตั้งและปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไร่อ้อยมาโดยตลอด ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียกค่าตอบแทนคืนได้ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลไร่อ้อยจึงไม่สามารถเรียกค่าตอบแทนคืน ซึ่งเห็นควรนำความเห็นดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาในเรื่องนี้ แต่สมควรที่จะพิจารณาหลักกฎหมายในเรื่องความสุจริตประกอบด้วย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพิจารณาประเด็นนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ ถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาให้พิจารณาประเด็นนี้ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอแก่กระงาน) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยห้ามมิให้นายสมบุรณ์ นุชพันธ์ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรใดในการดำเนินการตาม คำวินิจฉัยเพื่อให้นายสมบุรณ์ฯ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานต้อง พ้นจากตำแหน่ง นั้น เห็นว่า การที่นายสมบุรณ์ฯ ได้ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลแก่งกระจานระหว่างวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็น วันก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้มีคำวินิจฉัย ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นจึงสามารถรับสมัครได้ แต่เมื่อต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ว่า นายสมบุรณ์ฯ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้ง เอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากการดำรงตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีใน ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามมาตรา ๓๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๓^๒ แห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ และเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ นายเจริญ นกอน ได้ยื่นคัดค้านการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรี ขอให้ดำเนินการให้ เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งจะประกาศรับรองผลการเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือได้ว่าคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ทราบแล้วว่า นายสมบุรณ์ฯ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี

^๑ มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรง ตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่ง ดังกล่าว

^๒ ข้อ ๓ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ซึ่งคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไป โดยถูกต้องตามคำวินิจฉัย ตามนัย มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๒๓๕^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๑๐ (๑)^๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๑๐๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้ง^๗ ให้นายสมบุรณ์ฯ ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานนับแต่วันเลือกตั้งแล้ว แต่เมื่อความปรากฏในภายหลังว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ ห้ามมิให้นายสมบุรณ์ฯ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ย่อมมีผลทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม และทำให้ประกาศผลการเลือกตั้งที่ได้ประกาศไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีหน้าที่ต้องเพิกถอนประกาศที่ไม่ชอบ และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่ง

^๓ มาตรา ๒๑๖ ๑๓๑ ๑๓๑

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และ
องค์กรอื่นของรัฐ

๑๓๑ ๑๓๑

^๔ มาตรา ๒๓๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๕ มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งหรือสนับสนุนการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๑๓๑ ๑๓๑

^๖ มาตรา ๑๐๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

^๗ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานที่ว่างลงตามมาตรา ๒๓๖ (๖)^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๑๐ (๑๒)^๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ และมาตรา ๙๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ ต่อไป อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในเวลาอันสมควรจะด้วยเหตุใดก็ตาม และจะมีผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องรับผิดชอบในทางคดีอาญาหรือไม่ก็ตาม การดำรงตำแหน่งต่อไปของนายสมบุรณ์ฯ ย่อมเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และถือได้ว่าเป็นการกระทำฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยอันเป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจดำเนินการเพื่อสั่งให้นายสมบุรณ์ฯ พ้นจากตำแหน่งได้ ตามมาตรา ๙๒^๗ ประกอบกับ

^๔ มาตรา ๒๓๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑.ล.๑

๑.ล.๑

(๖) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๑.ล.๑

๑.ล.๑

^๕ มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑.ล.๑

๑.ล.๑

(๑๒) สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งหรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๑.ล.๑

๑.ล.๑

^๖ มาตรา ๙๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากภายหลังมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมหรือมีการฝ่าฝืนมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมีกำหนดเวลาหนึ่งปี หรือมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ แต่ต้องสั่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งเว้นแต่ความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมดังกล่าว หรือการฝ่าฝืนมาตรา ๕๗ มิได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับเลือกตั้งหรือมิได้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง

ให้นำความในมาตรา ๙๖ มาใช้บังคับกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ โดยอนุโลม

^๗ มาตรา ๙๒ หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว

(มีต่อหน้าถัดไป)

มาตรา ๖๔ (๖)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อไป

ประเด็นที่สอง ที่ว่า กิจการที่นายสมบุรณ์ฯ ได้กระทำไประหว่างที่ดำรงตำแหน่ง เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่กระงาน และการจ่ายเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของนายสมบุรณ์ฯ มีผลใช้บังคับได้หรือไม่ และมีแนวปฏิบัติอย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มิได้กำหนดเรื่องการออกจากตำแหน่งภายหลังจากพ้นจากตำแหน่งจะเกิดผลอย่างไร กรณีจึงต้องอาศัยบทกฎหมายที่ใกล้เคียงมาอนุโลมใช้ ซึ่งตามมาตรา ๑๙^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดรองรับบรรดาการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งว่า การพ้นจากตำแหน่ง เช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ และตามมาตรา ๙๒^{๑๔} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดไว้ว่า การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาภายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๑)

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่งจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

^{๑๒} มาตรา ๖๔ นายกองการบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑)ล๑

๑)ล๑

(๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๙๒

๑)ล๑

๑)ล๑

^{๑๓} มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

^{๑๔} มาตรา ๙๒ การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ภายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง สิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิกรวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ออกจากตำแหน่งเพราะเหตุที่ผู้นั้นได้รับเลือกตั้งหรือสรรหามาโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง ดังนั้น แม้ว่านายสมบุรณ์ฯ จะพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจานก็ตาม แต่เมื่อในระหว่างนั้นนายสมบุรณ์ฯ ยังคงปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาโดยตลอด การปฏิบัติหน้าที่นั้น จึงไม่ถูกกระทบกระเทือนและมีผลใช้ได้ และการที่นายสมบุรณ์ฯ ได้รับค่าตอบแทนและค่าป่วยการอื่น ๆ อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการรับไปโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ทางราชการจึงไม่อาจเรียกเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ที่ได้จ่ายไปคืนได้

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๑